

мья versus трихотомия: проблема типологии систем правления в политологии / О. И. Зазнаев. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.ksu.ru/infres/politology/zaznaev2.doc> 11. Зазнаев О. И. Смешанные формы правления, или Как масло соединяется с водой [Текст] // Полис. – 2005. – № 4. – С. 158-171. 12. Зазнаев О. И. Классификации президентской, парламентской и полупрезидентской систем [Текст] / О. И. Зазнаев // Динамика политических систем и международных отношений. Вып 1 / Науч. ред. М. Х. Фарухшин; редкол.: Я. Я. Гришин [и др.]. – Казань : Казан. гос. ун-т им. В. И. Ульянова-Ленина, 2006. – С.186–210. 13. Кашкин С. Ю. Правительство [Текст] // Конституционное (государственное) право зарубежных стран: Учебник: В 4-х т.: Т. 2 / Отв. ред. Б. А. Страшун. – М.: Изд-во БЕК. – С. 278-295. 14. Кистяковский Б. Социальные науки и право. Очерки по методологии социальных наук и общей теории права [Текст] / Б. Кистяковский. – М.: Изд-во М. и С. Сабашниковых, 1916. – 704 с. 15. Кулик Ю. Модели института президентства [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.viche.info/journal/1509/> 16. Кульков М. О. Теоретические проблемы типологии форм государства : автореф. дис. на соискание учен. степени канд. юр. наук : спец. 12.00.01 "Теория и история права и государства; история учений о праве и государстве" [Электронный ресурс] / Макар Олегович Кульков ; Волгоградский гос. ун-т. – Саратов, 2008. – 40 с. – Режим доступа : <http://www.sgar.ru/diss.shtml?all> 17. Линц Х. Дж. Достоинства парламентаризма [Текст] / Х. Дж. Линц // Пределы власти. – 1994. – № 2. – С. 49; № 3. – С. 58. 18. Орзіх М. Президентська республіка – різновид республіканської форми правління [Текст] / М. Орзіх // Право України : Юридичний журнал. – 2009. – N 10. – С. 72-77. 19. Протасова Вікторія Євгенівна. Парламентсько-президентська рес-

публіка: сутність, особливості, різновиди [Текст]: дис... канд. наук: 12.00.01 – 2008.: / В.Є. Протасова ; Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. – Х., 2007. – 222 арк. 20. Сахарова А. С. Институт президентства: Сравнительно-правовой анализ [Текст] // Сибирский Юридический Вестник. – 1999. – № 4. – с. 9-10. 21. Серьогіна С., Петришин О. Змішана республіканська форма державного правління [Текст] / М. Орзіх // Право України : Юридичний журнал. – 2009. – N 10. – С. 57-61. 22. Сухонос В. Форма правління: термінологія, класифікація, характеристика (проблеми постіндустріальної епохи) [Текст] / В. Сухонос // Держава і право : збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. – К. : Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2003. – Вип. 21. – С. 57–63. 23. Эдвейн Чарльз Ф. Сравнительный анализ политических систем. – М.: Инфра-М, Весь Мир, 2000. – 320 с. 24. Чиркин В. Е. Нетипичные формы правления в современном государстве [Текст] / В. Е. Чиркин // Государство и право. – 1994. – № 1. – С.109–115. 25. Харченко О. В. Напівпрезидентська форма правління: становлення і розвиток. : Дис... канд. наук: 23.00.02 [Текст] / Харченко О. В. ; НАН України, Ін-т політичних і етнонац. дослідж. ім. І. Ф. Кураса. – К., 2008. – 210 с. 26. Шайо А. Самоограничение власти (краткий курс конституционализма). – М.: Юристъ, 1999. Указ. соч. – 174 с. 27. Duverger M. (1980), A New Political System Model. Semi-Presidential Government, Euroafrican Journal of Political Research (8)2, pp. 166-167. 28. Sartori G. Comparative Constitutional Engineering: An Inquiry into Structures, Incentives and Outcomes. – 2nd edition. – London: Macmillan Press, 1997. – P.101.

Надійшла до редколегії 28.09.12

В. Бондарчук, асп.

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ПРИЗНАЧЕННЯ ПОКАРАННЯ ЗА ЗЛОЧИН, ПЕРЕДБАЧЕНИЙ СТ. 205 КК УКРАЇНИ

Стаття присвячена дослідженню покарання за злочин, передбачений ст. 205 КК України, видів покарання та проблем його застосування.

Ключові слова: гуманізація відповідальності та покарання, покарання, штраф проблема призначення покарання.

Данная статья посвящена исследованию наказания за преступление, предусмотренное ст. 205 УК Украины, видов наказания и проблем его применения.

Ключевые слова: гуманизация ответственности и наказания, наказания, штраф проблема назначения наказания.

Given article is devoted to the research of the punishment for a crime, which is provided for by Art. 205 of Criminal Code of Ukraine, its types and problems of its provided.

Key words: humanization of responsibility and punishment, penalty, penalty sentencing problem.

На сучасному етапі життєдіяльності українського суспільства особливе значення набувають негативні процеси в сфері економіки, господарської та підприємницької діяльності. Кримінальний кодекс України 2001р. (в подальшому – КК) своїм завданням передбачив правове забезпечення охорони прав і свобод людини і громадянина, в тому числі, в сфері господарської та підприємницької діяльності, реалізуючи положення Конституції України (ст.ст. 3, 42).

В КК України сформульовано поняття покарання, його завдання та цілі, досягнення яких залежить від якості тих нормативних засобів, які в ньому закріплені. На сучасному етапі державотворення вдосконалення чинного кримінального законодавства та практики його застосування, українська наука кримінального права визначає покарання не лише традиційно як кару, в тому числі, за фіктивне підприємництво, а в більшій мірі як захід протидії та запобігання злочинам у сфері господарської діяльності.

Проблемі покарання, в тому числі й за злочини в сфері господарської діяльності, в науці кримінального права постійно приділяли увагу Ю.В. Баулін, Н.О. Гуторова, О.О. Дудоров, І.І.Митрофанов, В.В. Полтавець, Ю.А. Пономаренко, В.І. Тютюгін та ін. [1]

Призначення покарання за фіктивне підприємництво (ст. 205 КК України), як передбачена законодавством реакція держави на вчинений, злочин вимагає визначення юридичних підстав та фактичних обставин, які адекватно виражали б відповідність вчинення злочину та призначення за нього покарання, постійно залишається актуальною.

Закон України №4025-VI від 15 листопада 2011 р. "Про внесення змін до деяких законодавчих актів Укра-

їни щодо гуманізації відповідальності за правопорушення у сфері господарської діяльності" [2], як зазначає С.М. Міщенко, "містить низку нових та прогресивних положень, спрямованих на реалізацію демократичних засад кримінального судочинства, здатних гарантувати демократичні і гуманістичні засади його здійснення, та забезпечити реалізацію конституційних положень та міжнародних стандартів" [3]. Зазначимо, що при проведенні у 2008 році гуманізації покарання за деякі злочини, в тому числі й в сфері господарської діяльності, санкція статті 205 КК залишилась без змін.

За КК України 2001 р. було встановлено такі види і розміри покарання за вчинення злочину, передбаченого ст. 205: за ч. 1 – штраф від 300 до 500 нмдг; а за ч. 2 ст. 205 – позбавлення волі на строк від трьох до п'яти років. У відповідності до Закону №4025-VI від 15 листопада 2011р., санкції ст. 205 КК були уніфіковані шляхом встановлення одного виду покарання – штрафу (ч. 1 – від п'ятисот до двох тисяч нмдг; за ч. 2 – від трьох тисяч до п'яти тисяч нмдг), та із врахуванням положень ст. 53 КК – діяння набуло іншого ступеню тяжкості, а покарання суттєво збільшилось.

Покарання за своєю суттю є наслідком вчиненого злочину. За таких обставин покарання є відплатою, помстою, заходом примусу, що застосовується від імені держави, тобто є реакцією на порушення правопорядку шляхом обмеження прав і свобод засудженого. З іншого боку, покарання відносяться і до майбутнього, оскільки, воно є засобом досягнення певної мети – виправлення засудженого, а також запобігання вчиненню нових порушень правопорядку (ст. 50 КК).

Слід відмітити, що увага українських науковців при аналізі юридичних ознак злочину, передбаченого

© Бондарчук В., 2012

ст. 205 КК України, акцентується на його об'єктивних та суб'єктивних ознаках. Тобто аналізується склад (простий та кваліфікований) цього злочину. Це дає можливість правозастосувачам зрозуміти сутнісні ознаки цього діяння. В той же час його друга сутнісна ознака – покарання не розглядається. На наш погляд, це є суттєвим недоліком, оскільки фактично така важлива ознака діяння, як заподіяння шкоди людині, суспільству, державі (ч. 2 ст. 11 КК) не досліджуються, а тому характер і тяжкість діяння чітко не визначаються, тим самим залишаючи поза увагою питання мети покарання – в чому ж полягає вид і розмір обмежень або позбавлень прав, свобод та законних інтересів особи, до якої покарання може бути застосованим.

Кримінальне покарання за своєю сутністю є індивідуально визначене і має бути у межах вказаних санкцій, відповідно до положень Загальної частини КК України (ст. 65 КК). При цьому має бути враховано ступінь тяжкості вчиненого злочину, особу винного та обставини, які пом'якшують та обтяжують покарання. Такий підхід ґрунтується на теорії суб'єктивного ставлення у вину, яка є конституційно визначеною і домінуючою в науці кримінального права України (ст.ст. 61 – 64 Конституції України).

Призначення покарання за фіктивне підприємництво (ст. 205 КК України), як передбачена законодавством реакція держави на вчинений злочин вимагає визначення юридичних підстав та фактичних обставин, які адекватно виражали б відповідність злочину та призначення за нього покарання.

Українські науковці зазначають, що економічні злочини – це доволі складна сукупність декількох десятків складів злочинів, передбачених КК, до яких Департамент інформаційних технологій МВС України відносить злочини, передбачені розділами VI ("Злочини проти власності"), VII ("Злочини в сфері господарської діяльності"), XVII ("Злочини в сфері службової діяльності"), які, власне, й характеризують структуру злочинності у вказаній сфері [4].

Разом з тим, заслуговує на увагу структура норм Кримінального кодексу Російської Федерації, що передбачають відповідальність за аналогічні діяння (у Розділі VIII "Злочини у сфері економіки" передбачена відповідальність за злочини проти власності (Глава 21), Злочини у сфері економічної діяльності (Глава 22), Злочини проти інтересів служби в комерційних та інших організаціях (Глава 23) [5].

Злочин і покарання перебувають в органічному юридичному зв'язку, хоча і мають суттєві правові відмінності. Злочин – це прояв негативних мотивів, цілей, мети людини (фізичної особи), групи людей (в тому числі юридично об'єднаних – юридичної особи). Покарання – це оцінка, суспільно реалізована законодавцем як виразником державно-владних повноважень у певний спосіб, за відповідною формою і забезпечена відповідним державним механізмом.

В юридичній літературі сформульовано два підходи щодо призначення покарання за фіктивне підприємництво (ст. 205 КК): 1) вид і розмір покарання залежить від суспільної небезпеки вчиненого злочину; 2) вид і розмір покарання залежить від характеру (якісна визначеність) і ступені тяжкості (кількісна визначеність), вчиненого злочину. Розглядаючи проблему адекватності виду і розміру покарання за злочин, що досліджуємо, слід наголосити на тому, що покарання, його вид і розмір слід розглядати не через призму "суспільної небезпечності діяння", а враховуючи законодавчі положення, відповідно до яких покарання призначається "враховуючи ступінь тяжкості вчиненого злочину, особу винного

та обставини, що пом'якшують та обтяжують покарання" (п.3 ч.1 ст.65 КК).

Аналізуючи ступінь тяжкості як кримінально-правову категорію в науці кримінального права відмічається нетотожність понять "типовий ступінь тяжкості злочину" і "ступінь тяжкості вчиненого злочину". Вивчення змісту ст. 12 КК України, де закріплюється класифікація злочинів залежно від ступенів тяжкості, дозволяє зробити певні висновки: а) зміст типового ступеня тяжкості злочину становить оцінка сукупності найбільш істотних, закономірних і типових об'єктивних і суб'єктивних ознак певного виду діяння і діяча; б) законодавча оцінка сукупності цих ознак, по-перше, дає можливість законодавцеві класифікувати злочини на певні категорії; по-друге, обумовлює можливість визначення меж санкцій конкретної статті з врахуванням ознак злочину певної категорії; по – третє, надає можливість установити для кожної категорії злочинів залежно від ступенів тяжкості співвідносні з нею юридичні наслідки. На думку В.В. Полтавця, "ступінь тяжкості вчиненого злочину" (п.3 ч.1 ст.65 КК), більш широке поняття, ніж типова ступінь тяжкості злочину", оскільки включає не тільки конкретне значення визначених у диспозиції найбільш загальних і типових ознак складу злочину, а й містить індивідуальні ознаки вчиненого, які знаходяться поза ознаками складу злочину [6].

Зусилля держави, спрямовані на удосконалення механізму протидії злочинам у сфері господарської діяльності, в тому числі і за допомогою гуманізації відповідальності за ці злочини на цей час не можуть бути визнані ефективними. За даними МВС України у 2011р. у сфері господарської діяльності зареєстровано 10 246 злочинів (зростання у порівнянні з 2010 р. складає +19,1%). Це свідчить про те, що політика держави щодо протидії та запобігання злочинності, в тому числі в сфері господарської діяльності спрямовувалася не на охорону та захист законної діяльності, зокрема, підприємців, а на посилення заходів карального спрямування шляхом призначення покарання.

Положення Закону України №4025-VI від 15 листопада 2011 р. в юридичній літературі сприйняті в цілому позитивно, але зверталась увага й на його суттєві вади. Виключення ряду діянь з числа господарських злочинів (всього 16 статей), які переведені до норм Кодексу про адміністративні правопорушення та заміна позбавлення волі штрафом навіть тоді, коли засуджений до штрафу в силу об'єктивних причин не в змозі такий штраф сплатити, сприйнято критично. В санкціях статей Розділу VII розмір штрафу підвищено десь в 4-6 разів. Декриміналізовано такі види покарань: виправні роботи (ст. 57), арешт (ст. 60), обмеження волі (ст. 61) та позбавлення волі (ст. 63).

Як обґрунтовано відмічалось в юридичній літературі, у період з 2004 року одиниця неоподаткованого мінімуму доходів громадян (далі – нмдг), яка є за КК розрахунковою одиницею для обчислення розміру заподіяної шкоди або вартості предмету злочину збільшилась майже в 32 рази (з 17 грн. в період з 2001 року по 1 січня 2004 року до 536,5 грн. у 2012р.) Вважаємо, що проблема призначення адекватного покарання у випадку неможливості сплати особою призначеного вироком суду штрафу дійсно існує.

Н.О. Гуторова серед законодавчих змін Загальної частини КК виділяє в якості проблемних значне посилення карального впливу штрафу (ст. 53 КК) без чіткого визначення його місця в системі покарань (ст. 51 КК) при класифікації злочинів (ст. 12 КК) та диференціації кримінальної відповідальності співучасників (ч. 2 ст. 53 КК), а також встановлені в ст.ст. 69, 69-1 КК законодавчі обмеження щодо призначення більш м'якого покарання,

ніж передбачено законом. Зазначені положення є проблемними внаслідок недостатнього врахування при визначенні системності норм КК, а також безпідставності розповсюдження окремих частин Загальної частини КК виключно на злочини, за які встановлено кримінальне покарання у виді штрафу.

Також провідний науковець звертає увагу на те, що виключені з КК статті були спеціальними нормами з відносно невеликими санкціями, які своїм існуванням стримували застосування інших, більш суворих норм КК. Той факт, що відповідальність за виключені із КК порушення у сфері господарської діяльності встановлена в Кодексі про адміністративні правопорушення не є належним обмеженням застосування в цих випадках інших (загальних) статей КК. Проблема у тому, що згідно ч.2 ст. 9 КпАП адміністративна відповідальність за правопорушення, передбачені цим Кодексом, настає, якщо ці порушення за своїм характером не тягнуть за собою відповідно до закону кримінальної відповідальності. З цього випливає, що при правозастосуванні породжені законодавцем сумніви щодо вибору юридичної відповідальності за вчинення правопорушення мають вирішуватись на користь застосування найбільш суворого виду відповідальності – кримінальної [7].

Підтримуючи наведену аргументацію, вважаємо не послідовною позицію законодавця щодо встановлення та призначення штрафу за вчинення злочинів у сфері господарської та службової діяльності, який не повинен бути менший від розміру заподіяної шкоди. На наш погляд, автори законопроекту не врахували, що при визначенні розміру штрафу неоподаткований мінімум доходів громадян рівний 17 грн., а при кваліфікації злочинів – половині від прожиткового мінімуму для працюючих, встановленого на 1 січня поточного року, тобто в 2012 році – 536,5 грн., при цьому не розповсюджується положення ч. 2 ст. 53 КК щодо призначення розміру штрафу не менше за розмір майнової шкоди, завданої злочинцем.

Вважаємо, що принцип гуманізації має бути двоєдиним: 1) ефективний правовий захист осіб, які зазнали кримінально-правового посягання шляхом застосування відновно-компенсаційних заходів; 2) чітке і всебічне виконання державою своїх функцій на підставі та у відповідності до Конституції та чинного законодавства України шляхом призначення адекватного покарання.

Також, у зв'язку із прийняттям законодавства про кримінальні проступки, набуває значення проблема девальвації сили кримінально-правового покарання при застосовуванні до таких осіб адміністративної або фінансової відповідальності взамін кримінально-правової.

При дослідженні проблеми призначення покарання за фіктивне підприємництво, нами було проаналізовано 105 кримінальних справ цієї категорії, розглянутих судами за період 2009 – 2011 рр. відносно 108 осіб. З них звільнено в порядку ст. 49 КК – 2 особи, із застосуванням Закону "Про амністію" – 7 осіб.

За ч. 1 ст. 205 КК було порушено 32 справи. За ч. 2 ст. 205 – 73 справи, в тому числі за сукупністю злочинів, передбачених ч. 2 ст. 358, ч. 3 ст. 212, ч. 3 ст. 366 КК – 14 справ.

Покарання за ч. 1 ст. 205 КК було призначено: 1) у виді штрафу на суму 300 нмдг до 17 осіб; 2) до обмеження волі на строк 1 рік – 43 особи.

За ч. 2 ст. 205 КК особи були засуджені: до обмеження волі – 23%; до позбавлення волі на строк 3-4 роки – 77%. У відповідності до ст. 75 КК 96% з них було звільнено від відбування покарання з покладенням на них обов'язків, передбачених ст. 76 КК.

Характерним при цьому є те, що лише по декількох справах (2,5%) були заявлені цивільні позови, які зали-

шилися без розгляду. Лише по одній справі стосовно Р.О.В. були вилучені кошти в сумі 700 000 гривень, які були здані на депозитний рахунок ДПА у м. Києві та перераховані до Державного бюджету України [8].

При аналізі кваліфікованого (ч. 2) складу злочину, передбаченого статтею 205 КК, звертають на себе увагу такі обставини, які обтяжують покарання: вчинення злочину повторно; заподіяння великої матеріальної шкоди державі, банкові, кредитним установам, юридичним установам, іншим юридичним особам або громадянам.

Ми вважаємо, що при застосуванні покарання за ч. 1 та ч. 2 ст. 205 КК у виді штрафу виникнуть серйозні недоліки, однією з причин яких є недосконалість як конструкції кримінально-правової норми, так і відсутності альтернативних видів покарання.

С.Д. Шапченко, розглядаючи закон щодо гуманізації відповідальності за правопорушення у сфері господарської діяльності, критично оцінює як текст проекту Закону №9221, так і процедуру його прийняття, та відзначив, що явні недоліки законопроекту так і залишились в тексті Закону. Науковець наголосив, що Закон № 9221, вочевидь, виходить за межі заявленої в його назві гуманізації правопорушень в сфері господарської діяльності.

Як слушно зазначають українські науковці, низка значущих для особи кримінально-правових наслідків (зокрема, визначення категорії злочину за ступенем тяжкості, строки погашення судимості) у теперішній час пов'язується з розмірами штрафу. За такою логікою, наприклад, штраф, призначений у розмірі 26 тис. неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (нмдг), зумовлює більш несприятливі для особи кримінально-правові наслідки, ніж позбавлення волі, призначене на строк десять років (підкреслено – В. Бондарчук). Такий підхід законодавця, аргументовано доводить С.Д. Шапченко, утворює невинуваті колізії з іншими його статтями, а в деяких випадках суперечить принципу справедливості в кримінальному праві [9].

Щодо ч. 2 ст. 205 КК, ми підтримуємо позицію українських науковців про необхідність передбачити альтернативні види покарань (громадські роботи, виправні роботи, обмеження волі та позбавлення волі) з пропорційним підвищенням розміру покарання з урахуванням кваліфікуючих ознак цього злочину [10].

Практика застосування санкцій, передбачених ч. 1 ст. 2 ст. 205 КК України в редакції 2001р. засвідчує про їх адекватність вчиненому діянню. Майже 95% осіб, що були засуджені за ч. 1 ст. 205 КК та 82% – за ч. 2 ст. 205 КК – особи, які виконували пособницькі дії на пропозицію "невстановлених слідством осіб", які організували і скеровували створення фіктивного підприємництва або фактично такі підприємства – юридичні особи придбавали, а також використовували їх для заняття забороненими видами діяльності (видами діяльності, щодо яких є заборона).

Введені Законом №9221 новації щодо неможливості замінити штраф у виді громадських або виправних робіт тепер слід розглядати в разі неможливості в силу економічних чинників, які мають місце в житті нашої держави, як підставу притягнення таких осіб до відповідальності за ст. 389 КК. Ухилення від покарання, не пов'язаного з позбавленням волі, а відповідно до ч. 1 цієї статті – за ухилення від сплати штрафу особою, засудженою до цього виду покарання до виправних робіт на строк до двох років або обмеженням волі на той же строк. Неконституційність такого підходу підтверджується ще й таким. Відповідно до ч. 5 ст. 53 КК в редакції Закону №9221 передбачається заміна штрафу у розмірі понад 3 тис. нмдг, призначеного як основне покарання, та відсутності підстав для розстрочки його

виплати суд змінює несплачену суму штрафу покаранням у виді позбавлення волі (підкреслено – В. Бондарчук) із розрахунку один день позбавлення волі за вісім неоподатковуваних мінімумів доходів громадян на строк від одного (п. 1) до дванадцяти років позбавлення волі (п. 3), або навіть на максимальний строк, тобто п'ятнадцять років не за вчинений нею злочин (підкреслено – В. Бондарчук), а за несплату штрафу, що само по собі злочином не є. Все це є підставою для законодавця терміново внести відповідні зміни та доповнення до чинного КК.

Наявність таких недоліків у законодавчій діяльності нашої Верховної Ради, а разом з тим і науки кримінального права, як слушно наголосив А.А. Музика, у великій мірі обумовлено відсутністю досконалої правової політики нашої держави [11].

Це підтверджується зокрема тим, що законодавець у санкції ст. 205 КК передбачив лише один вид покарання – штраф (ст. 53), який відповідно до ст. 51 КК "Види покарань" та ч. 2 ст. 52 КК може застосовуватись як основний, так і додатковий вид покарання. В силу чого та виходячи із класифікації видів покарань однозначно визначається як самий м'який різновид покарання.

Більш того, в редакції КК 2001 року штраф, як вид покарання за фіктивне підприємництво (ст. 205 КК) був передбачений як альтернативний вид покарання стосовно обмеження волі (ст. 61 КК), як виду покарання строком до трьох років, а тому штраф як вид покарання визначався як найбільш м'який вид покарання.

Ми приєднуємось до думки тих науковців, які враховуючи історію виникнення та запровадження відповідальності за проступки, пропонують наступне: По-перше, ввести інститут кримінальних проступків шляхом поділу Особливої частини КК на дві книги: Книга I "Злочини". Книга II "Кримінальні проступки"[12]. Для цього провести копійку роботу по чіткому визначенню юридичних (кримінально-правових ознак), які б на законодавчому рівні "зафіксували" як об'єктивні і суб'єктивні ознаки, що утворюють злочинні діяння, а також відповідні альтернативні санкції кримінальних правопорушень, їх види та юридичні ознаки, а також відповідні санкції виправного та комплексного характеру, їх види та розміри. По-друге, не приймати Кодексу України про кримінальні проступки як окремого законодавчого акту [13].

При дослідженні проблеми призначення покарання, в тому числі й за злочини невеликої тяжкості, у виді "громадських робіт" (п. 4), "виправних робіт" (п. 4), "арешту" (п. 8) та "обмеження волі" (п. 9) автори вказують такі пропозиції: "доповнити ч. 1 ст. 56 КК таким положенням: "Суд може зобов'язати засудженого відбувати покарання у виді громадських робіт за місцем роботи", що дозволить застосувати це покарання також з урахуванням професійної діяльності засудженого" [14]. Вважаємо, що за сучасного економічного і фінансового стану в нашій державі такі пропозиції є не своєчасними.

На наш погляд, Закон №4025-VI від 15 листопада 2011 р. суттєво порушив систему кримінально-правових норм, зокрема в сфері економічної і господарської діяльності, став дерегулятивним фактором, що потягнув за собою криміналізацію відповідальності та посилення покарання. У зв'язку із законодавчою ідеєю прийняття Кодексу про кримінальні проступки, вважаємо за необхідне діяння, передбачене ч. 1 ст. 205 КК в її сучасній редакції, віднести до числа кримінальних проступків.

Враховуючі окреслені проблеми, вважаємо за доцільне при побудові санкції кримінально-правової норми, в тому числі й передбаченої ст. 205 КК, надати наукове

обґрунтування наступного кола питань: 1) із врахуванням юридичної природи кримінально-правового діяння визначити цінності, які мають охоронятися цією нормою; 2) встановити обставини, які посилюють або пом'якшують небезпечність (тяжкість) діяння: основні, кваліфікуючі, особливо кваліфікуючі ознаки (зокрема, повторність, рецидив, заподіяння шкоди тощо); 3) визначити вид та розмір покарання (ув'язнення, примусу), основні та додаткові види покарання; 4) встановити підстави та умови звільнення від покарання або його відбування, заміну його на інший вид і розмір тощо.

Відносно злочину, передбаченого ст. 205 КК нами пропонується удосконалити юридичне визначення як назви ст. 205 КК, так і її загального та кваліфікованого складів. З урахуванням цього на законодавчому рівні вирішити питання щодо віднесення такого діяння до злочину чи до кримінального проступку.

Щодо діяння, передбаченого ч. 2 ст. 205 КК, то слід більш чітко передбачити кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі склади, та визначити види і розміри покарання. Також передбачити заохочувальну норму щодо підстав, умов та наслідків звільнення від кримінальної відповідальності осіб, які таке діяння вчинили.

1. Пономаренко Ю.А. Види наказаний по уголовному праву Украины: Монография. – Харьков: Издат. "ФИНН", 2009. – 344 с.; Полтавець В.В. Загальні засади призначення покарання та їх кримінально-правове значення / Автореф. дисс... канд. юрид. наук. – К., 2005. – 20 с. 2. Голос України 17 грудня 2011. – №4025-VI. 3. Мищенко С.М. Деякі питання призначення покарання за злочини у сфері господарської діяльності в аспекті нещодавніх законодавчих змін / Теоретичні та прикладні проблеми кримінального права України: матеріали II міжнар. наук.-практ. конф., м. Луганськ, 19-20 квітн. 2012р. / Упорядники: Є.О.Письменський, Ю.Г. Старовойтова; МВС України, Луган. держ. ун-т внутр. справ ім. Є.О.Дідоренка. – Луганськ: РВВ ЛДУВС ім. Є.О.Дідоренка, 2012. – С. 321 (С. 321-324). 4. Музика А.А., Горох О.П. Система покарань та її підсистеми за Кримінальним кодексом України. / Альманах кримінального права: збірник статей. Вип. 1. / Відповід. ред. П.П. Андрушко, П.С. Берзін. К.: Правова єдність, 2009. – С.368-390 (-424с.) 5. Уголовный кодекс Российской Федерации. – М.: Издат. "Омега-Л", 2012. 175 с. 6. Полтавець В.В. Загальні засади призначення покарання та їх кримінально-правове значення / Автореф. дисс... канд. юрид. наук. – К., 2005. – С. 10-11 (-20с.). 7. Гуторова Н.О. Щодо гуманізації відповідальності за злочини у сфері господарської діяльності. // Теоретичні та прикладні проблеми сучасного кримінального права / Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. – С. 143. 8. Архів Шевченківського районного суду м. Києва. Матеріали кримінальної справи №1п-329/11. 9. Більш детально див.: Шапченко С.Д. Зроби краще, щоб не вийшло як завжди / "Дзеркало тижня". 22 жовтня 2011 р. 10. Гуторова Н.О. Злочини проти державних фінансів: механізм побудови кримінально-правових санкцій // Вісник НУВС, 2003. – Вип. 23. – С. 11-14; Філей Ю.В. Побудова кримінально-правових санкцій з урахуванням повторності злочинів / Теоретичні та прикладні проблеми кримінального права України: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Луганськ, 20-21 травня 2011 р. / редкол.: Г.Є. Бондарь, А.О. Данилевський, О.О. Дудоров та ін.; МВС України, Луган. Держ. ун-т внутр. справ ім. Є.О.Дідоренка. – Луганськ: РВВ ЛДУВС ім. Є.О.Дідоренка, 2011. – С. 512 (С. 512-515). 11. Музика А.А. Про пошук росіян оптимальної моделі кримінальної політики / основні напрями ... С. 403-408; Андрушко П.П. Тенденції (особенности) уголовно-правовой политики в Украине на современном этапе // Современная уголовная политика: поиск оптимальной модели: материалы VII Российского конгресса уголовного права [31 мая – 1 июня 2012 года]. – М.: Проспект, 2012. – С. 540-557. 12. Хавронюк М.І. Настав час розмежовувати /Основні напрями розвитку кримінального права та шляхи вдосконалення законодавства України про кримінальну відповідальність: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 11-12 жовтня 2012 р. / Редкол.: В.Я. Тацій (голов. ред.), В.І. Борисов (заст. гол. Ред.) та ін. – Х.: Право, 2012. – С. 182-186 (-632 с.) 13. Борисов В.І. Проблеми запровадження у законодавство України інституту кримінального проступку / Основні напрями розвитку кримінального права та шляхи вдосконалення законодавства України про кримінальну відповідальність: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 11-12 жовтня 2012 р. / Редкол.: В.Я. Тацій (голов. ред.), В.І. Борисов (заст. гол. Ред.) та ін. – Х.: Право, 2012. – С. 178-182. 14. Павленко В.Г. Кримінально-правова та кримінологічна характеристика громадських робіт, як виду покарання // Автореф. дисс... канд.юрид.наук. – К., 2007. – С. 16 (-20 с.).

Надійшла до редколегії 28.09.12